

PATVIRTINTA

Kauno r. Garliavos Juozo Lukšos gimnazijos
direktoriaus 2023 m. lapkričio 3 d.
įsakymu Nr. V1-199

**SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO
KAUNO R. GARLIAVOS JUOZO LUKŠOS GIMNAZIJOJE
TVARKOS APRAŠAS**

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Kauno r. Garliavos Juozo Lukšos gimnazijos tvarkos aprašo (toliau – Tvarkos aprašas) paskirtis – padėti Gimnazijos bendruomenei užtikrinti sveiką, saugią, užkertančią kelią smurto, prievartos apraiškoms aplinką, kuri yra psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai saugi.

2. Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Gimnazijos tvarkos aprašas nustato patyčių stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymą Gimnazijoje bei Gimnazijos direktoriaus, mokytojų, kitų Gimnazijos darbuotojų, vaiko gerovės komisijos narių, mokinių ir jų tėvų (globėjų, rūpintojų) veiksmus sukuriant sveiką, psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai saugią aplinką.

3. Tvarkos aprašas remiasi šiais principais:

3.1. į smurtą, patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl lyties, seksualinės orientacijos, negalės, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

3.2. kiekvienas Gimnazijos darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie patyčias, turi reaguoti ir stabdyti;

3.3. veiksmų turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie patyčias amžiaus ir pareigų, bei nepriklausomai nuo besityčiojančiųjų ar patiriančių patyčias amžiaus ir pareigų;

4. Visi Gimnazijos bendruomenės nariai turi būti supažindinti su Gimnazijos smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašu. Mokiniai bei mokinių tėvai su tvarkos aprašu turi būti supažindinti mokslo metų pradžioje, tėvų susirinkimo metu, ir patvirtinti tai savo parašu.

5. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

5.1. smurtas - sąmoningas jėgos taikymas siekiant sužeisti ar įžeisti kitą asmenį, tai atviras ir sąmoningas fiziškai agresyvus elgesys kito žmogaus atžvilgiu;

5.2. patyčios – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui. Patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):

5.2.1 žodinės patyčios: pravardžiavimas, grasinimas, ujamimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

5.2.2. fizinės patyčios: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;

5.2.3. socialinės patyčios: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

5.2.4. patyčios kibernetinėje erdvėje: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas, siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.;

5.3. patyčias patiriantis vaikas – mokinys, iš kurio yra tyčiojamas;

5.4. besityčiojantysis/skriaudėjas – vaikas ar suaugęs, inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų;

5.5. patyčias patiriantis suaugęs – administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar techninis darbuotojas, iš kurio tyčiojasi mokinys (-iai);

5.6. patyčių stebėtojas – asmuo, matantis ar žinantis apie patyčias;

5.8. patyčių prevencija – veikla, skirta patyčių rizikai mažinti, imantis Gimnazijos bendruomenės narių (vaikų, administracijos atstovų, pedagogų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių;

5.9. patyčių intervencija – visuma priemonių, taikomų visiems patyčių dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant jų tėvus (globėjus, rūpintojus);

5.10. patyčių prevencijos ir intervencijos stebėseną – patyčių situacijos gimnazijoje stebėjimas, renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinio tolimesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas;

6. Tvarkos aprašas parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakymu 2017 m. kovo 22 d. įsakymu Nr.V-190 „Dėl smurto prevencijos įgyvendinimo rekomendacijų patvirtinimo“, Gimnazijos nuostatais, Darbo tvarkos taisyklėmis, Etikos kodeksu, mokinių elgesio taisyklėmis, mokymo sutartimi, darbuotojų pareigybių aprašais, kitais teisės aktais, reglamentuojančiais smurto ir patyčių prevenciją.

II. SMURTO IR PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA

7. Smurto ir patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi Gimnazijos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi Gimnazijos direktorius, vaiko gerovės komisijos nariai, klasių vadovai, socialinis pedagogas, psichologas, o ją vykdo visi Gimnazijos bendruomenės nariai.

8. Gimnazijos direktorius yra atsakingas už gimnazijos tvarkos aprašo parengimą ir vykdymą, už stebėsenos rezultatais paremto kasmetinio Gimnazijos smurto ir patyčių prevencijos priemonių plano parengimą, jo pristatymą bendruomenei ir vykdymą.

9. Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašo įgyvendinimą koordinuoja vaiko gerovės komisija, kuri kiekvienais mokslo metais:

9.1. atlieka Gimnazijos mokinių apklausą ir apibendrina jos rezultatus;

9.2. atlieka Gimnazijoje fiksuotų pranešimų apie smurtą ir patyčias analizę;

9.3. remiantis apklausos ir pranešimų apie smurtą ir patyčias analizės duomenimis, rengia smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių plano projektą;

9.4. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį vaiko gerovės komisijos posėdžiuose;

9.5. teikia siūlymus Gimnazijos direktoriui dėl patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo Gimnazijoje, darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo, tėvų (globėjų/rūpintojų) švietimo organizavimo smurto ir patyčių prevencijos ar intervencijos temomis;

9.6. atlieka kitus tvarkos apraše numatytus veiksmus.

10. Klasės vadovai kasmet išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie smurtą, patyčias, informuoja vaiko gerovės komisijos narius, koordinuojančius vykdymo tvarką, apie prevencijos, intervencijos taikomų priemonių rezultatus klasėje, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su patyčiomis.

III. PATYČIŲ INTERVENCIJA

11. Visais įtariamų ar realių patyčių atvejais kiekvienas Gimnazijos darbuotojas reaguodamas:

11.1. įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus patyčias – nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus, esant elektroninėms patyčioms, išsaugo įrodymus;

11.2. primena besityčiojančiam/skriaudėjui Gimnazijos elgesio taisykles;

11.3. jei mokiniui reikia pagalbos, nedelsiant kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus, rūpintojus) ar gimnazijos darbuotojus) ar institucijas (pvz., policiją, greitąją pagalbą, specializuotos kompleksinės pagalbos centrą ir kt.);

11.4. informuoja klasės vadovą/-us apie įtariamas ir/ar įvykusias patyčias;

11.5. klasės vadovas ar kitas gimnazijos darbuotojas skubiai renka informaciją, aiškinasi su mokiniu (-iais) situaciją. Nustačius patyčių atvejį imasi spręsti susidariusią situaciją, nedelsiant, bet ne vėliau kaip kitą darbo dieną informuoja mokinių tėvus (globėjus, rūpintojus) ar klasės vadovus, jei tai susiję su kitų klasių mokiniais;

11.6. apie pasikartojantį patyčių (ar elektroninių patyčių) atvejį klasės vadovas ar kitas Gimnazijos darbuotojas informuoja tiesiogiai socialinį pedagogą ir kartu pateikia užpildytą pranešimo apie smurtą ar patyčias formą (1 priedas). Registracijos žurnalas pildomas Gimnazijos elektroniniame diske;

11.7. Gimnazijos bendruomenės nariai gali anonimiškai užpildyti pranešimą apie patyčias elektroninėje patyčių dėžutėje.

12. **Mokinys** patyręs patyčias arba jas pastebėjęs:

12.1. nedelsdamas praneša klasės vadovui;

12.2. nesant klasės vadovo praneša socialiniam pedagogui, psichologui, administracijai, vaiko gerovės komisijos nariui ar kitam Gimnazijos darbuotojui;

12.3. padeda išsiaiškinti faktinę informaciją sprendžiant konkrečius patyčių ar smurtinius incidentus.

Klasės vadovas gavęs informaciją apie įtariamas ir/ar įvykusias patyčias:

12.1. išsiaiškina gautą informaciją. Nustatęs, kad tai patyčių atvejis, aiškinasi įvykio aplinkybes;

12.2. bendradarbiaudamas su kitais patyčių situacijos dalyvių klasių vadovais, socialiniu pedagogu, psichologu organizuoja individualius pokalbius su patyčių dalyviais, informuoja jų tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia juos dalyvauti pokalbiuose;

12.3. užpildo pranešimo apie patyčias formą (1 priedas) ir pateikia socialiniam pedagogui;

12.4. vykdo tolesnę patyčių stebėseną;

12.5. nesiliaujant patyčioms ar esant sudėtingesnei patyčių situacijai kreipiasi į atsakingus vaiko gerovės komisijos narius ir perduoda surinktus faktus apie netinkamą mokinio (mokinių) elgesį.

13. **Tėvai (globėjai, rūpintojai)** sužinoję apie patyčias ar pastebėję patyčių atvejį:

13.1. nedelsdami žodžiu ar raštu (trumpąja sms žinute, elektroninio dienyno žinute, elektroniniu paštu ar kt.) informuoja klasės vadovą;

13.2. padeda spręsti vaiko problemas, teikia pasiūlymus dėl saugesnės aplinkos gimnazijoje kūrimo;

13.3. sužinoję apie viešą patyčių kibernetinėje erdvėje atvejį, patyčias patiriančio nepilnamečio mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai) privalo apie tai pranešti Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybai pateikdami pranešimą interneto svetainėje adresu www.draugiskasinternetas.lt.

14. **Gimnazijos vaiko gerovės komisija**, įvertinusi turimą informaciją:

14.1. organizuoja vaiko gerovės komisijos posėdį;

14.2. kartu su mokinio tėvais (globėjais, rūpintojais) numato intervencijos priemonių planą, supažindina patyčių dalyvius, jų tėvus (globėjus, rūpintojus) su planu ir jo nevykdymo pasekmėmis, esant poreikiui koreguoja priemonių planą;

14.2. informuoja Gimnazijos direktorių apie esamą situaciją ir priimtus nutarimus;

14.3. vykdo priemonių plane numatytas veiklas, stebi, analizuoja, organizuoja posėdžius pakartotiniam situacijos įvertinimui;

14.4. nustačius pasikartojantį patyčių atvejį, informuojamas Gimnazijos direktorius, kuris nedelsiant, bet ne vėliau kaip kitą darbo dieną informuoja Kauno rajono savivaldybės administracijos kultūros, švietimo ir sporto skyrių, VTAS.

IV. SMURTO INTERVENCIJA

15. **Visais įtariamų ar realių fizinio smurto, muštynių atvejais kiekvienas Gimnazijos darbuotojas reaguodamas:**

15.1. įsikiša ir nutraukia bet kokius įtarimus keliančius veiksmus, suteikia mokiniui ar mokiniams reikalingą pagalbą savo kompetencijos ribose arba nukreipia pas klasės vadovą, švietimo pagalbos specialistus ir informuoja juos apie įtariamą smurtą ir/ar įvykusias muštynes ar kt.;

15.2. esant grėsmei mokinio sveikatai ar gyvybei, nedelsiant kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus, rūpintojus) ar gimnazijos darbuotojus) ir/ar institucijas (pvz., policiją, greitąją pagalbą, specializuotos kompleksinės pagalbos centrą ir kt.);

15.3. smurtą pastebėjęs Gimnazijos darbuotojas pateikia užpildytą formą apie smurtą (1 priedas) socialiniam pedagogui, kuris užregistruoja Smurto ir patyčių atvejų registracijos žurnale bei skubiai aiškinasi faktinę informaciją ir įvykio aplinkybes su mokiniais.

15.4. socialinis pedagogas inicijuoja vaiko gerovės komisijos posėdį ir pateikia informaciją smurtavusio (smurtavusių) ir smurtą patyrusio (patyrusių) mokinių tėvams (globėjams, rūpintojams);

15.5. vaiko gerovės komisija, įvertinusi turimą informaciją, informuoja Gimnazijos direktorių apie esamą situaciją, rengia pagalbos priemonių planą ir vykdo numatytas pagalbos priemones;

15.6. nustačius smurto atvejį, Gimnazijos direktorius nedelsiant, bet ne vėliau kaip kitą darbo dieną, raštu informuoja Kauno rajono savivaldybės administracijos kultūros, švietimo ir sporto skyrių, VTAS ir policijos įstaigą;

15.7. Gimnazijos direktorius imasi priemonių, kad jo vadovaujamos švietimo įstaigos mokiniai, jų tėvai (globėjai, rūpintojai) turėtų galimybę neatlygintinai gauti psichologinę pagalbą;

15.8. smurtavęs (smurtavę) ir smurtą patyręs (patyrę) mokiny (mokiniai) kartu su tėvais (globėjais, rūpintojais) gali neatlygintinai, bet ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo pranešimo apie smurto faktą momento gauti psichologinę pagalbą. Psichologinės pagalbos trukmę nustato psichologas, įvertinęs kiekvieno smurto epizodo aplinkybių visumą ir atsižvelgdamas į švietimo ir mokslo ministro nustatytą psichologinės pagalbos teikimo tvarką.

16. Jei Gimnazijos darbuotojas patyrė smurtą ir/ar patyčias arba pats smurtavo, apie įvykusį smurto ir/ar patyčių faktą Gimnazijos direktorius nedelsdamas, bet ne vėliau kaip kitą darbo dieną, raštu informuoja Kauno rajono savivaldybės administracijos kultūros, švietimo ir sporto skyrių, VTAS ir policijos įstaigą ir rekomenduoja asmeniui kreiptis psichologinės pagalbos į Kauno rajono pedagoginę psichologinę tarnybą.

17. Tais atvejais, kai gimnazijoje yra kitos priežastys dėl kurių negali būti teikiama švietimo pagalba ar netikslinga ją teikti, Gimnazijos direktorius, nukreipia mokinį ir/ar tėvus (globėjus/rūpintojus), kitus Gimnazijos darbuotojus į Kauno rajono pedagoginę psichologinę tarnybą.

18. Įvykus krizei pagalbą organizuoja Gimnazijos krizių komanda, esant poreikiui į pagalbą pasitelkiami socialiniai partneriai.

V. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

25. Gimnazijos mokiniai, jų tėvai (globėjai, rūpintojai), mokytojai, kiti darbuotojai su šia Tvarka supažindinami pasirašytinai pradžioje mokslo metų, tėvų susirinkimo metu.

26. Tvarkos aprašas skelbiamas gimnazijos internetinėje svetainėje <https://www.luksosg.garliava.lm.lt/>

VI. TVARKOS APRAŠO PRIEDAI

27. Pranešimo apie smurtą ir patyčias forma (1 priedas).

28. Rekomendacijos klasių auklėtojams, kaip paskatinti mokinius reaguoti į smurtą ir patyčias (2 priedas).

29. Rekomendacijos mokinių tėvams/globėjams dėl smurto ir patyčių prevencijos (3 priedas).

30. Rekomendacijos mokiniams, kaip reaguoti į patyčias (4 priedas).

31. Reagavimo į patyčias ir pagalbos joms įvykus planas (5 priedas).

32. Reagavimas į smurtą ir pagalbos joms įvykus planas (6 priedas).

Kauno r. Garliavos Juozo Lukšos gimnazijos
direktoriaus 2023 m. lapkričio 3 d. įsakymo Nr.
V1-199

1 priedas

Įtariant patyčias, vienas svarbių elementų yra tokio elgesio pasikartojamumas. Žymėti pastebėtus faktus, kitų perduotą informaciją apie patyčias svarbu dėl šio reiškinių atskleidimo kitiems asmenims – vaikų tėvams, pedagogams ar esant poreikiui kitiems specialistams. Taip pat dėl patyčių masto mažėjimo įvertinimo.

KAUNO R. GARLIAVOS JUOZO LUKŠOS GIMNAZIJOS PRANEŠIMO APIE SMURTĄ IR PATYČIAS FORMA NR.

Pranešimo data

Ugdymo įstaigos pavadinimas Kauno r. Garliavos Juozo Lukšos gimnazija

Bendrieji duomenys:

Kam pranešta apie patyčias:	
Kas pranešė apie patyčias:	
Kada įvyko patyčios (data, val.):	
Kur įvyko patyčios:	
Kokia patyčių forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota:	
☐ Fizinės: vaiko užgauliojimas veiksmais (pargriovimas, išpyrimas, kumštelėjimas, spjaudymas, daiktų atiminėjimas ar gadinimas, plaukų pešiojimas ir pan.); ☐ Socialinės: įvairūs gąsdinantys, bauginantys gestai, ignoravimas, siekiant parodyti, kad vaikas yra nepageidaujamas ar atstumiamas; ☐ Elektroninės: patyčios vykstančios elektroninėje erdvėje: socialiniuose tinkluose, kitose vietose internete, naudojant mobiliuosius telefonus (nemalonių žinučių arba elektroninių laiškų rašinėjimas, skaudinantis bendravimas pokalbių kambariuose, vaiko asmeninio gyvenimo detalių viešinimas, tapatybės pasisavinimas ir pan.); ☐ Kiti pastebėjimai (įrašyti) _____ .	
Ar yra žinomas tokio elgesio pasikartojamumas:	

Duomenys apie patyčių dalyvius:

Mokinio, <u>patyrusio patyčias</u> vardas, pavardė, amžius, klasė:	
Mokinio/-ų, <u>kuris tyčiojosi</u> vardas, pavardė, amžius, klasė:	
Mokinio/-ų, <u>stebėjusio patyčias</u> vardas, pavardė, amžius, klasė:	

Išsamesnė informacija apie įvykį:

--

Gimnazijos pedagogo ar kito darbuotojo elgesys šioje patyčių situacijoje:

--

Veiksmų po įvykio, planas su:

Mokinių patyrusių patyčias:	
Mokiniu, kuris tyčiojosi:	
Stebėtojai:	
Patyčių dalyvių tėvais:	
Kitais gimnazijos darbuotojais:	
Kita (įrašyti):	

Kauno r. Garliavos Juozo Lukšos gimnazijos
 direktoriaus 2023 m. lapkričio 3 d.
 įsakymo Nr. V1-199

2 priedas

**REKOMENDACIJOS KLASIŲ VADOVAMS, KAIP PASKATINTI MOKINIUS
 REAGUOTI Į SMURTĄ IR PATYČIAS**

1. Kuriant draugišką klasės mikroklimatą, formuoti nuostatą: „Kiekvienas atsakingas už tai, kas vyksta“.

2. Mokiniai įsipareigoja reaguoti į patyčias, savo įsipareigojimus tvirtina kiekvienų mokslo metų rugsėjo 1d. pasirašydami po Moksleivių elgesio taisyklėmis.

3. Reguliariai priminti mokiniams, kad jie gali reaguoti į patyčias:

3.1. ignoruodami priekabiautoją;

3.2. praeidami pro šalį ir pasakydami: „Tai yra patyčios!“;

3.3. informuodami suaugusįjį.

4. Pabrėžti, kaip svarbu nesudaryti „televizoriaus“ principo: „Stoviu, stebiu, kas vyksta, ir nieko nedarau“.

5. Sukurti kiekvienoje klasėje mokinių reagavimo į patyčias taisykles.

6. Atskirai dirbti su tiksline mokinių grupe – stebėtojais, t. y. naudojant aktyviusius metodus, pastiprinti tuos mokinius, kurie palaiko skriaudžiamą mokinį, bet nieko nedaro, paskatinti juos reaguoti, pagirti.

7. Parašyti laiškus visiems klasės mokinių tėvams apie tai, kaip svarbu vaiko mokymuisi gera savijauta, emocinė būklė mokykloje, atkreipiant dėmesį į patyčių problemą, paraginant vaikus ir tėvus apie tai nuolat kalbėtis, paprašyti, kad tėvai informuotų klasės vadovą, jeigu jų vaikai stebi (mato) patyčias.

8. Stebėti situaciją klasėje, reguliariai aptarti su mokiniais stebėjimo rezultatus.

Kauno r. Garliavos Juozo Lukšos gimnazijos
direktorius 2023 m. lapkričio 3 d.
įsakymo Nr. V1-199

3 priedas

REKOMENDACIJOS MOKINIŲ TĖVAMS/ GLOBĖJAMS DĖL SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS

1. Aptarkite individualiai su vaiku mokyklos vidaus taisykles. Skirkite tokiam pokalbiui laiko ne tik tada, kai jis prasižengia. Paaiškinkite, kodėl manote, kad mokyklos taisyklės yra teisingos.
2. Suformuokite elgesio taisykles namuose.
3. Pakalbėkite su savo vaiku apie smurtą, matomą per televiziją. Aptarkite smurtinius kompiuterinius žaidimus, netinkamus įvykius kieme. Paaiškinkite, kokias pasekmes sukelia smurtas.
4. Pamokykite, kaip vaikas gali spręsti problemas. Pagirkite, jeigu konfliktines situacijas jūsų vaikas išsprendė nepanaudodamas smurto.
5. Pamokykite vaiką, kaip savo pyktį išreikšti tinkamu būdu. Paaiškinkite, kad pykčio rodymas, mušant ar įžeidžiant kitus, yra netinkamas būdas. Jeigu jūs, kaip tėvas ar mama, supykstate, parodykite vaikui savo pavyzdžiu, kaip galima pyktį išreikšti tinkamu būdu (pasakant žodžiais „aš pykstu“, padaužant į pagalbę, padarant 20 pritūpimų ir pan.).
6. Padėkite vaikui suprasti, kad žmonės gali skirtis savo išvaizda, gali turėti kitokią nuomonę.
7. Pastebėkite, jeigu vaikas pradėjo elgtis keistai. Gal jis pradėjo dažniau pykti, gal pradėjo nebesutarti su savo draugais ar bendraklasiais, gal pasidarė žiaurus su gyvūnais. Padėkite vaikui, pasitarkite su psichologu ar patikimu žmogumi jūsų aplinkoje.
8. Nuolat bendraukite su vaiku, prašykite, kad vaikas jus visada informuotų, kur jis yra, ką jis daro. Susipažinkite su vaiko draugais.
9. Jei matote, kad vaiko draugai netinkamai elgiasi, aptarkite tai su vaiku.
10. Dalyvaukite mokyklos gyvenime. Apsilankykite įvairiuose renginiuose, nuolat stebėkite, kaip vaikui sekasi atlikti namų darbus. Reguliariai teiraukitės klasės auklėtojo, kaip sekasi jūsų vaikui. Dalyvaukite tėvų susirinkimuose.
11. Prašykite, kad mokykla įtrauktų vaiką į popamokinę veiklą.
12. Tapkite bent kartą metuose savanoriu. Suorganizuokite tėvų – moksleivių diskusiją apie smurtą mokykloje.
13. Jeigu matote, kad kiti Jums pažįstami tėvai nepadedą savo vaikams spręsti smurto problemų, padėkite jiems, nesmerkite už netinkamą elgesį. Mokėkite argumentuotai apginti savo nuomonę.

4 priedas**REKOMENDACIJOS MOKINIAMS, KAIP REAGUOTI Į PATYČIAS**

1. Būk draugiškas su mokiniu, kuris patiria patyčias. Parodyk jam, kad tu matai, kas su juo vyksta ir kad tai tau rūpi. Jei gali, pasistenk dažniau būti su juo – priekabiautojui bus sunkiau tyčiotis, kai skriaudžiamasis bus ne vienas.

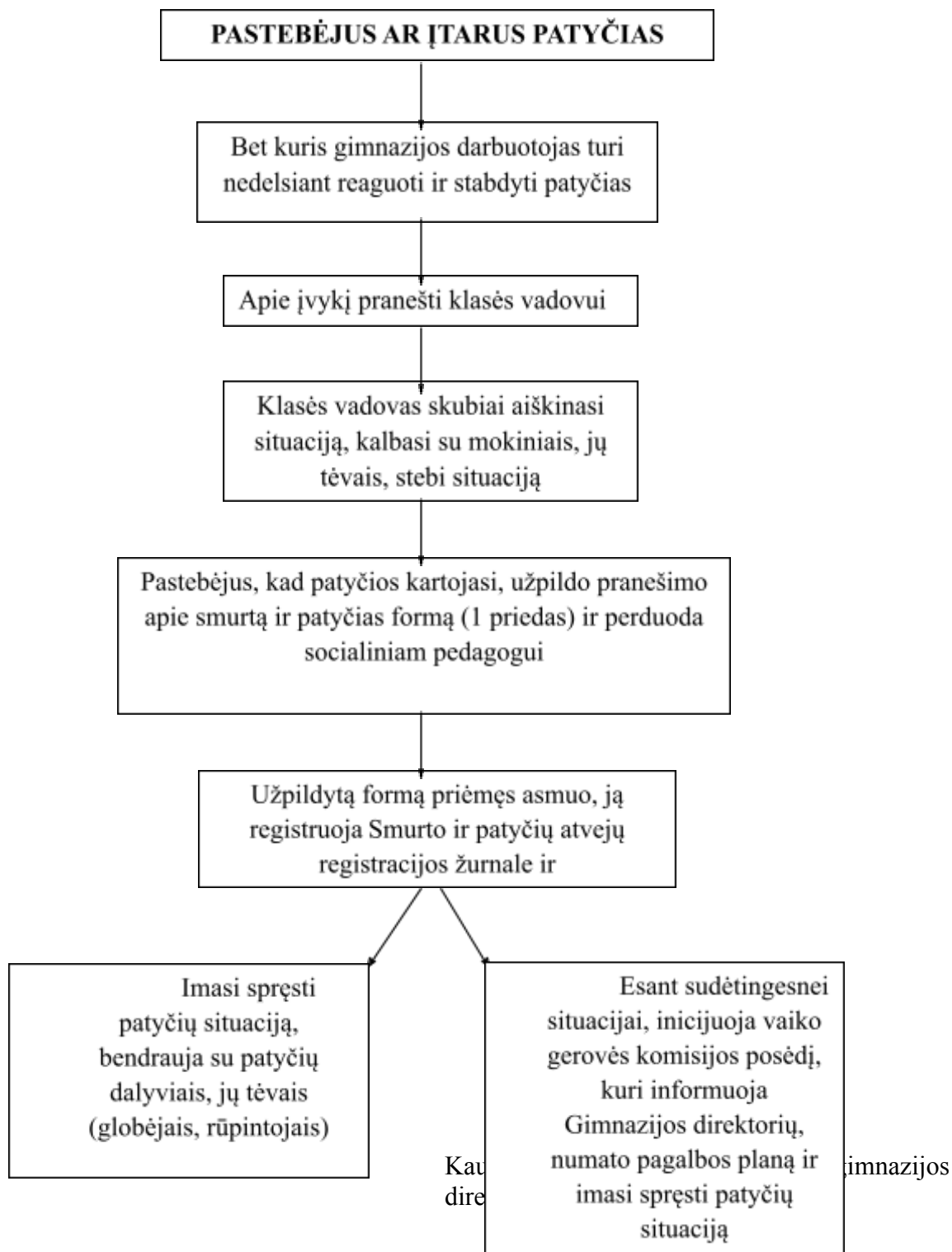
2. Paragink mokinį, kuris patiria patyčias, pasipasakoti kam nors: kokiam nors suaugusiajam žmogui, kuriuo jis pasitiki.

3. Papasakok kam nors apie tai, ką matei. Kartais mokiniai, patiriantys patyčias, patys nedrįsta niekam pasakoti, bijo, kad jais nepatikės, bijo smurtautojo keršto. Atmink, kad priekabiautojas taip pat dažnai bijo, kad kas nors sužinos apie tai, kas vyksta.

4. Nesityčiok, nors taip elgiasi tavo draugai. Lengva prisijungti prie kitų vaikų ir priekabiauti prie ko nors, kas yra už kitus silpnesnis. Nesityčiodamas tu parodysi, kad galima elgtis kitaip.

5 priedas

**KAUNO R. GARLIAVOS JUOZO LUKŠOS GIMNAZIJOS
REAGAVIMO Į PATYČIAS IR PAGALBOS JOMS ĮVYKUS PLANAS**

6 priedas

**KAUNO R. GARLIAVOS JUOZO LUKŠOS GIMNAZIJOS
REAGAVIMO Į SMURTĄ IR PAGALBOS PLANAS**

